

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Svenska språket (61-90)

KANDIDATUPPSATS

En stilvalsanalys

Substantiv i dystopi- och kriminalromangenren

Kim Larsson

Svenska 15p

Halmstad 2016-05-31

Högskolan i Halmstad
Sektionen för humaniora
Svenska språket 61-90 hp
Kim Larsson

En stilvalsanalys

Substantiv i dystopi- och kriminalromangenren

Handledare: Rickard Melkersson

HT 2015

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	2
1.2 Tidigare forskning.....	2
1.3 Teoretiskt underlag.....	4
1.4 Material.....	6
1.5 Metod.....	6
2. Resultat.....	9
2.1 Stjärnklart - dystopi.....	9
2.2 Den nya människan – dystopi.....	11
2.3 Till offer åt Molok - kriminalroman.....	13
2.4 Levande och döda i Winsford – kriminalroman.....	15
2.5 Jämförelse – dystopi.....	16
2.6 Jämförelse – kriminalroman.....	17
2.7 Jämförelse – dystopi med kriminalroman.....	19
3. Avslutande diskussioner.....	21
3.1 Individuell författarstil.....	21
3.2 Samspelande stilvalörer.....	21
3.3 Värde.....	22
3.4 Styrka och känsla.....	23
3.5 Slutsatser.....	23
Litteraturlista.....	25

Abstrakt

The aim of this essay is to establish a connection between the dystopian literary genres and crime novels with certain stylistic characteristics by doing a comparative study using two books marketed as dystopian: *Stjärnklart* by Lars Wilderäng (2015) and *Den nya människan* by Boel Bermann (2014), and two marketed as crime novels: *Till offer åt Molok* by Åsa Larsson (2013) and *Levande och döda i Winsford* by Håkan Nesser (2014). This is done by analyzing stylistic characteristics described in *Stil, stilistik & stilanalys* by Peter Cassirer (2003), and *Stilistik* by Per Lagerholm (2015), that can be found on the lexical linguistic level.

The results of this investigation shows that there are certain stylistic characteristics that can be traced back to the dystopian genre through a qualitative analysis of the quantitative results gathered from the material. The authors individual writing styles has created issues reaching these conclusions, as they seem to dictate the largest differences in the use of certain stylistic strategies. Despite this there are consistent patterns in the quantitative results that facilitated the conclusions presented in this essay.

1. Inledning

Olika typer av underhållande media som marknadsförs som *dystopi* blir allt mer populära, då många av de filmer och böcker som numera får en internationell berömmelse tillhör den genren. Ett exempel på detta är bokserien *The Hunger Games* av Suzanne Collins, som adapterats till en mycket framgångsrik filmserie. Tv-serien och serietidningarna *The Walking Dead* visar också denna nya trend, som nyligen även fick en spinoff-tv-serie som utspelar sig i samma fiktiva universum. Vad både *The Hunger Games* och *The walking Dead* har gemensamt är att berättelsen centreras runt en grupp av människor som lever i en mycket fientlig miljö, där omvärlden, eller människorna i den är vända mot dem.

Dystopin introducerades inom skönlitteraturen i Sverige enligt Ljungquist år 1940 med publikationen av Karin Boyes *Kallocain* (2001:261), och under åren sedan dess har vi även sett andra publiceras. Ett annat exempel på svensk dystopisk skönlitteratur är *Efter Floden* av P.C. Jersild (1982). Trots att dystopigenren har varit närvarande i den svenska litteraturtraditionen sedan *Kallocain* utgavs år 1940 har denna typ av litteratur inte varit särskilt populär enligt Ljunquist: ”*Kallocains* hemmahörighet i den internationella traditionen av anti-totalitära litterära dystopier, som är en av 1900-talets helt dominerande form av av litterära dystopier, röner egendomligt nog inte någon större uppmärksamhet vare sig internationellt eller i Sverige” (2001:262), trots detta är *Kallocain* enligt Ljungquist ”utan jämförelse [det] mest omskrivna verket i den svenska litterära utopitraditionen.” (2001:264). Det är inte förrän nyligen som vi kan se böcker av denna typ publiceras i ett större antal, som till exempel *Stjärnklart* av Lars Wilderäng som används i denna undersökning, vars utgångspunkt är att den moderna, elektroniska infrastrukturen i Sverige plötsligt går under, och därmed finner sig verkets litterära figurer i en värld som inte är lika lätt att överleva i.

George Orwells samhällskritiska litterära verk *1984* (1948) är ett exempel på ett verk tillhörande den dystopiska genren som världen runt har haft mycket inflytande på skönlitteraturen. I denna finner vi en totalitär stat där varje aspekt av medborgarnas liv styrs med en hänsynslös maktutövning. *1984* är ett litterärt verk som även fått mycket uppskattning från akademiskt håll, på grund av dess samhällskritiska inriktning som var särskilt relevant i den tid då boken publicerades. De verk som används i denna undersökning representerar verk av en mer underhållande typ, vilket även på ett lämpligare sätt representerar den övergripande genren, då de allra flesta verk som publiceras inom den inte har någon explicit politisk agenda.

Finns det möjligtvis något som binder samman alla dessa verk, som till exempel att användandet av vissa stilvalörer är betingade av verkets genretillhörighet? Och vilka skillnader och likheter kan man finna i användandet av dessa stilvalörer i den dystopiska genren i jämförelse med kriminalromaner? Kriminalromanen som är en mycket etablerad genre i Sveriges litterära tradition, med en mycket vidsträckt popularitet.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna undersökning är att ta reda på om det går att fastslå att ett urval av böcker i dystopi- och kriminalromangenren uppvisar några särskilda stilvalörer i ordklassen *substantiv*, främst från en kvantitativ utgångspunkt. Alla skönlitterära verk som används i den här undersökningen utgavs detta årtiondet för att undvika potentiellt tidsbundna företeelser vad gäller användandet av stilvalörer i dessa skönlitterära genrer. Undersökningens fokus ligger istället på att ta reda på hur nuläget ser ut. Hypotesen är att vissa stilvalörer används frekventare i de dystopiska verken på grund av genrens negativa karaktär som beskrivs i senare delar av undersökningen.

Däremot syftar undersökningen inte till en generell slutsats angående stilen i hela dystopigenren, eller kriminalromangenren, eftersom det material som används inte är tillräckligt för att svara på en sådan bred fråga. Det finns dessutom inte många verk utgivna som marknadsförs som dystopi av svenska författare. Undersökningen är istället ett stickprov om hur substantiv används i dessa skönlitterära verk. Ett stickprov som eventuellt skulle kunna bidra med något relevant till undersökningar som kommer utföras i framtiden. Min avsikt är att denna undersökning ska uppmärksamma vissa företeelser i de valda materialen.

Den frågeställning denna undersökning utgår från är följande:

- Finns det frekvensskillnader och likheter i användningen av stilvalörer i ordklassen *substantiv* mellan de skönlitterära verk som analyserats?
- Går det att fastslå hur användningen av stilvalörer i ordklassen *substantiv* betingas av de dystopiska verkens, och kriminalromanernas genre?

1.2 Tidigare forskning

Studiet av stilistiken utvecklades ur retoriken. Lagerholm skriver att “[d]e första nedtecknade uppgifterna om språklig stil finns i den litteratur om retorik som skrevs av greker och romare redan på 400-talet f.kr.” (2015:11) . Från dessa uppgifter kan vi se att detta ämne är ett mycket gammalt sådant, fastän det har förändrats avsevärt med tidens gång, delvis på grund av nya typer av media som införs in i samhället, vilket Sverige så som många andra delar av världen har sett mycket av de senaste decennierna. Det finns många fält där stilistiken praktiskt kan appliceras som har en stor mängd tidsbundna egenskaper, till exempel twitterinlägg och huvudsakligen andra elektroniska medier där språklig förändring kan ske mycket snabbt.

Stilistiken uppkom främst ur de retoriska verktygen som formade talet, eller texten efter en viss situation. Lagerholm informerar: “Elocutio är den del som är mest intressant för stilistiken och dess historia, i viss mån även dispositio.” (2015:11). Han fortsätter sedan att förklara att elocutio “behandlade nämligen de språkliga kraven” som bland annat dikterade hur konstfullt språket skulle vara. Dispositio handlade enligt Lagerholm om ”hur man skulle disponera sitt tal i olika urskiljbara delar, var och en med en given funktion.” (2015:11). I dessa retoriska verktyg går det att se hur stilistiken uppstod som ämne, och att det fanns redan på den tiden fast den inte än hade skiljts från retoriken.

Båda Lagerholm (2015) och Cassirer (2003) berör många liknande saker, till exempel stilvalörerna varav vissa används i denna undersökning. En anledning till detta är att Lagerholm (2015) refererar till Cassirer (2003), och bland annat redovisar de kategorier för stilvalörer som Cassirer skapat och framför i *Stil, stilistik & stilanalys* (2003). Båda dessa verk är mycket omfattande manualer för stilistiken och dess strategier, och berör stilen på flera olika språkliga nivåer och redovisar till en viss del stilistikens historia, och dess grund i den antika retoriken.

I samspel med skönlitteraturen har även en del forskning gjorts. Ett exempel på detta är Peter Cassirers avhandling *Deskriptiv Stilistik: En begrepps- och metoddiskussion* (1970). Här jämför han bland annat skillnader mellan skönlitteratur och sakprosa i förhållande till normer och textens förhållande till verkligheten, som beskrivs mer ingående i det kommande kapitlet i denna uppsats.

I Sverige har den skönlitterära dystopin ingen vidsträckt historia, därmed har det inte utförts mycket tidigare forskning om den svenska dystopin. En av de få svenska forskningar i dystopigenren som undersökt dystopiska skönlitterära verk i Sverige är Sarah Ljungquists avhandling *Den litterära utopin och dystopin i Sverige 1734-1940* (2001), som påpekar att

det inte finns mycket tidigare forskning angående detta: ”När det slutligen gäller tidigare forskning om svenska litterära utopier och dystopier utifrån ett genreperspektiv har jag redan nämnt det lilla som finns att tillgå”. I hennes avhandling genomförs bland annat tematiska undersökningar om dystopin, vilket är relevant för definieringen av begreppet *dystopi*, ett ord som hon använder för att beteckna detta begrepp är en mardrömsvärld (2001:21). Hon närmar sig ämnet om svensk skönlitterär dystopi från en litteraturvetenskaplig vinkel, snarare än på ett stilistiskt sätt, som jag inte hittat någon tidigare forskning om.

1.3 Teoretiskt underlag

För att tala om *dystopi* behöver vi först definiera vad detta begrepp betyder. En förenklad förklaring av dystopibegreppet är att den är motsatsen till en utopi. En utopi kan beskrivas som en ideal värld, d.v.s. en värld som befinner sig i någon sorts gyllene tidsålder, medan dystopi handlar om en icke-ideal värld. På grund av att dystopin har starka rötter i den utopiska genren skriver Ljungquist följande: “jag har valt att betrakta den litterära dystopin som en variant inom den litterära utopiska genren, inte som en egen genre.” (2001:21). Då denna uppsats inte undersöker några litterära verk som kategoriseras som utopi behandlar den dystopin som en genre självständig från utopi.

Oxford English dictionary definierar begreppet *dystopia* som: “An imagined place or state in which everything is unpleasant or bad, typically a totalitarian or environmentally degraded one. The opposite of utopia” (?). Medan ett flertal saker i detta påstående stämmer med många av de fiktiva världar som traditionellt sett grupperas i den dystopiska genren, så är vissa delar av den för svepande, särskilt “..place or state in which everything [min understrykning] is unpleasant or bad”, då de fiktiva verken som marknadsförs som dystopiska i vår tid inte alltid stämmer väl med detta.

Kriminalromangenren definieras enligt Nationalencyklopedin som: ”kriminalroman, dels detsamma som detektivroman, dels benämning på en speciell sorts fiktivprosa som behandlar brott och brottslingar” (?). Enligt denna definition krävs det inte att verket handlar om kriminologi som är ett mycket frekvent återkommande tema i fiktiva verk som marknadsförs med den här benämningen.

Stilistik handlar enligt Lagerholm “om språk i bruk, hur detta bruk ger upphov till en språklig form och vilken effekt denna form får.” (2015:46). Av denna anledning kan det medvetna användandet av stilistiska strategier potentiellt vara ett mycket viktigt verktyg i en

författarens litterära repertoar. Stilistiken är dock alltid i användning även om detta inte är ett medvetet tillämpande av den från författarens sida. I förhållande till skönlitteratur är stilen även där avgörande för intrycket verket har på läsaren, och vilken känsla eller ton den framkallar.

Skillnaden mellan användningen av stilistiken i skönlitteratur och stilistiken i sakprosa anmärker Cassirer är att:

Vi tolkar det språkliga tecknet i sakprosa (och därigenom texten i dess helhet) som refererande till verkligheten och i verkligheten existerande företeelser. Skönlitteraturens språkliga tecken tolkar vi emellertid som refererande till fiktiva, icke i verkligheten existerande företeelser, eller refererande till i verkligheten existerande företeelser på ett sådant sätt, att referensen blir artskild från sakprosan. (1970:67)

Detta menar han betyder "att det språkliga tecknet är arbiträrt: det föreligger ingen direkt relation mellan ordet och det det betecknar (utom i några undantagsfall...)" (1970:67), vilket kan tolkas som att dess användning inom skönlitteraturen öppnar portarna för ett större kreativt utrymme för författaren, då han eller hon har full kontroll över användandet av det språkliga tecknet i betecknandet av olika företeelser i sina skönlitterära texter.

Stilmarkörer är enligt Lagerholm "en konstruktion i språket som har bidragit till en stilistisk egenskap och finns på det flesta av språkets nivåer." (2015:67), d.v.s. att dessa stilmarkörer kommer till uttryck på den fonetiska såväl som syntaxnivån, och bidrar där med en stilistisk funktion, och en stilanalys kan därmed ske på alla dessa. På den lexikala nivån är det alltså ord som är i fokus för den stilistiska analysen. Lagerholm förklarar: "Något som också är viktigt är tolkningen av stilmarkörer. I en stilanalys måste du ha kunskap om vilken effekt som stilmarkörerna har och således vilket förklaringsvärde de har." (2015:69).

Stilvalörer är stilistiska egenskaper som finns på den lexikala nivån, d.v.s. egenskaper som uttrycks med vissa ord. Cassirer förklarar att "[m]ed hjälp av orden kan vi inte bara beteckna våra tankar och föreställningar om verkligheten, vi kan också precist och subtilt uttrycka vår attityd gentemot det vi talar om och dem vi talar till" (2003:75). Detta citat förklarar varför ords stilistiska egenskaper - stilvalörer - kan användas effektivt för att göra en stilistisk analys på den lexikala nivån av den skönlitterära texten. Med ord bestämmer författaren på vilket sätt läsarna ska tolka något, men också ladda dem med en negativ eller positiv värdeladdning och därmed utöva kontroll över läsarnas attityder.

Även på de olika språkliga nivåerna finns det flera saker man kan analysera. På den lexikala nivån går det att avgränsa analysen till en eller några av ordklasserna, och motivera detta val utgående från de olika ordklassernas egenskaper. I denna analys har jag valt att utföra den stilistiska analysen genom att granska ord från ordklassen *substantiv*. Lagerholm skriver: "Substantiv är också den mest informationstunga ordklassen, vilket får stor betydelse för vår uppfattning av en text." (2015:17). Många av de överstående ordklasserna har mer markerade komplementära funktioner, så i en analys som sker på den lexikala nivån är substantiven relativt effektiva representanter för textens helhet på grund av deras stora informationsvärde.

1.4 Material

Materialet som används i analysen består av fyra skönlitterära verk, varav två marknadsförs som dystopier och två som kriminalromaner. De två dystopiska verken som jag valt är:

- *Stjärnklart* av Lars Wilderäng (2015) = (STJ) s.177-206
- *Den nya människan* av Boel Bermann (2014) = (DNM) s.100-136

De två kriminalromanerna är:

- *Till offer åt Molok* av Åsa Larsson (2013) = (TOM) s.101-130
- *Levande och döda i Winsford* av Håkan Nesser (2014) = (LDW) s.101-130

De valda skönlitterära verken är utgivna efter år 2010, eftersom denna undersökning har till syfte att ta reda på hur situationen ser ut i nutid. Detta är en komparativ analys, och använder en genre som är mycket populär i Sverige – kriminalromaner, och en som har en relativt lite plats inom den svenska skönlitteraturen - dystopi. Jag har även valt att använda verk av både manliga och kvinnliga författare för båda genrerna med avsikt att förbättra representationen, dock är det viktigt att notera att denna undersökning inte handlar om stilistiska skillnader mellan manligt och kvinnligt språk.

1.5 Metod

Vad undersökningen analyserar är substantiv som används i böckerna. De substantiv som används tas ur trettio sidor av var bok. Sidorna väljs från mitten av böckerna så att berättelsen har kommit igång, så att användandet av stilvalörer inte färgas av eventuella sedvanliga företeelser som uppkommer vid utformandet av dessa delar. När listor har kompulerats av

dessa substantiv delas de in i grupper som utgår från de kategorier som förklaras nedan. Resultaten av dessa grupperingar presenteras sedan i tabeller som visar hur många substantiv som kan placeras i varje kategori.

När substantiven har samlats och delats in i de olika kategorierna analyseras resultaten, och resonemang förs om varför dessa resultat framkom. Varje skönlitterärt verk bearbetas först separat, och sedan samlas alla slutsatser i en sammanfattande diskussion. I vissa av dessa resonemang utgår jag inte endast från de siffror som kommit fram, utan även hur de möjligtvis relaterar till genren utgående från hur dessa definieras av diverse källor.

Några saker att notera angående undersökningen är för det första att kontexten i vissa fall laddar ett ord med de stilvalörer som denna undersökning berör, men detta betyder inte att de är relevanta i detta fall, då undersökningen endast omfattar isolerade ord som dessa drag tar sig uttryck i. För det andra är indelningen av ord i dessa kategorier till en viss del upp till min bedömning och där följer inslag av subjektivitet med. Ibland är det inte helt självklart var de bör placeras. Till sist så är det viktigt att notera att inte alla trettio sidor tas i ordning, då vissa utesluts ur undersökningen. En del av sidorna både från *Stjärnklart* och *Den nya människan* skrivs som bland annat nyhetsartiklar och intervjuer. Dessa ingår inte i undersökningen.

Denna analys äger rum på den lexikala nivån, så alla teoretiska begrepp relaterar på något vis till användningen av specifika ord. Därmed inkorporerar denna undersökning de drag som har en hög sannolikhet att vara representativa för den dystopiska genren inom skönlitteratur. Någoting som i avseende betecknar den dystopiska genren är emfasen på mänskligt lidande som skapas av den hostila eller opassande miljö de befinner sig i, med andra ord befinner sig de litterära figurena i vad Ljungquist beskriver som en ”mardrömsvärld” (2001:21). I överbägandet av detta drar jag slutsatsen att tillämpandet av de stilvalörer som berör *värde*, *styrka*, och *känslor* är passande för denna analys.

De ord som används i analysen tillhör nödvändigtvis inte uteslutande en av de följande stilistiska kategorierna. I många fall kan två eller flera kategorier ligga nära varandra i sin funktion. Känslor kan till exempel uttryckas med styrka, och värderingar med känsla. Inte heller kan alla ord som används i undersökningen nödvändigtvis placeras i någon av följande kategorier, då många ord inte är laddade med varken *värde*, *styrka* eller *känsla*. Detta introducerar en fjärde kategori: neutral, vilken används för kontrast.

Valen av stilvalörerna *värde*, *känsla* och *styrka* har motiverats efter genredefinitionerna av både kriminalromaner och dystopier. Både brott och breda samhällsproblem är givetvis mycket negativa saker, därmed kan det vara intressant att se på fördelningen mellan negativt

och positivt laddade ord, och se hur väl de negativa händelser som ligger till grund för verkens genretillhörighet eventuellt kan ses i det övergripande användandet av dessa stilvalörer. Liknande resonemang ligger bakom *känsla* och *styrka*. Det kan vara intressant att analysera hur ofta känsloladdade ord förekommer i samband med verk som behandlar tragiska ämnen såsom samhällsproblem och brott, och för att sedan se med vilken emfas dessa ord används analyseras ordens *styrka*.

Värde

Värdeladdade ord kan delas upp i två grupper, och dessa är de negativt laddade och de positivt laddade orden. Cassirer (2003:75) skriver att ett värdeladdat ord ofta även är laddat med styrka. Värdeladdningen signalerar till läsaren på vilket sätt man ska tolka till exempel en viss händelse genom att antingen använda ett ord med negativa eller positiva konnotationer för att beskriva den. Värdeladdningen är ett mycket viktigt stilistiskt verktyg då det är mycket lätt att byta ut, eller justera ord för att få dem att passa in i det sammanhang de används, och samtidigt signalera mycket effektivt till läsarna vad han eller hon ska tycka. Cassirer (2003:75) tar upp ett exempel på hur det relativt neutrala ordet *barn* kan ges en negativ laddning genom att lägga till prefixen *hor-*, och en positiv laddning med prefixen *kärleks-*: d.v.s *horbarn* respektive *kärleksbarn*. Ett ytterligare exempel på ett negativt värdeladdat ord är *kärring*, som används för att beskriva en äldre kvinna. Ett exempel på ett positivt värdeladdat ord är *leende*, på grund av aktens relation till positiva känslor.

Styrka

Med exemplet *horbarn* kan vi enkelt se hur värdeladdningen samspelar med styrka. Detta ord är både mycket negativt laddat, och starkt. Det går att justera styrkan på många sätt, som till exempel för att istället använda ordet *horbarn* kan man byta ut detta mot ordet *unge* som fortfarande har en negativ laddning men inte en lika hög grad styrka, och blir därmed mindre vulgärt. Ett ytterligare exempel på ett ord laddat med styrka är *raseri*, som är ett annat ord för *ilska*, men som har mer emfas på känslans intensitet. Som det står ovan så används alltid denna stilvalör tillsammans med värdeladdade ord, men det kan även i vissa fall vara svårt att separera från de andra stilvalörerna. Styrkan kan i många fall skapas ur den starka värde- eller känsloladdningen. Av samma anledning kan det även vara svårt att skilja de andra

stilvalörerna från varandra, och därmed återkommer vi till det faktum att användandet av ett av dessa stilvalörer inte utesluter närvaron av ett annat. Denna undersökning analyserar inte grader av styrka, utan endast ifall ett ord är laddat med styrka eller ej.

Känsla

Ord kan vara laddade med *känsla*. Om man till exempel säger att någon har *gått bort*, vilket är ett relativt neutralt uttryck, kan man justera detta på olika sätt för att signalera att det inte endast är något som hänt i förbifarten, utan att händelsen har på något sätt lämnat ett avtryck. Cassirer(2003:76) tar upp ett exempel relaterat till detta, och det är skillnaden mellan *sorgeplatsen*, och *olycksplatsen*. Medan *olycksplatsen* är ett neutralt och icke-känsloladdat uttryck, så är *sorgeplatsen* ett uttryck som indikerar att det är något som har hänt på denna plats som har lämnat ett avtryck i människors medvetande på grund av en känslomässig investering i händelsen som skedde där, och ordet har även ett konkret samband med *sorg*. Denna kategori omfattar även till exempel akter (samt övriga ord) som har klara känsloladdade konnotationer, exempelvis *kysst* och *leende*. Det finns även ord som kan bli känsloladdade i sitt sammanhang, eller som kan uttryckas med känsla, men dessa kategoriseras inte som känsloladdade på grund av att kontexten inte beaktas i denna undersökning. Ett exempel på ett ord som ofta uttrycks med känsla är *helvete*, men som också syftar till ett religiöst koncept som, medan det är negativt laddat, inte nödvändigtvis är känsloladdat. Känslor är aldrig utan värdeladdning, då de flesta känslor kan delas upp i två grupper - negativa eller positiva. Det kan vara svårt att separera de orden som faller i denna kategori från styrkan, av anledningar som framförs ovan. Denna undersökning analyserar inte grader av känsla, utan endast ifall ett ord är laddat med det eller ej.

Neutralt

Neutralt är i denna studie en restkategori där alla substantiv som inte är laddade med *värde*, *styrka* eller *känsla* placeras. Kategorins funktion är att bidra med en ytterligare faktor som det går att kontrastera resultaten från de andra kategorierna med. Det vill säga att denna kategoris enda funktion är att fungera som jämförelsematerial.

2. Resultat

Syftet med denna del är att presentera och diskutera det kvantitativa resultatet för att utgöra ett underlag till en avslutande diskussion där slutsatser, problem som uppstod under undersökningen, m.m. diskuteras.

2.1. Stjärnklart - dystopi

I tabell 1 redovisas fördelningen av substantiven i undersökningens olika kategorier, och den fullständiga siffran av de analyserade sidornas samtliga substantiv. Procentsiffran av antalet ord som faller in i de olika kategorierna redovisas för att bidra med ytterligare relevant information som berörs i diskussionen om resultaten för detta verk.

Tabell 1 – Den Stilistiska fördelningen av substantiven i *Stjärnklart*

	Värde	Styrka	Känsla	Neutral	Total
Antal	NEG:45 POS:7	19	12	1626	1681
Andel	NEG:2.68% POS:0.42%	1.13%	0.71%	96.73%	100,00%

Exempel:

Negativt värdeladdade ord: tår, tårarna, chock, begravning, skrik, galning, felet, beskheten, shit, fan, skrik, skriket, skrika, stanken, kärring, pucko.

Positivt värdeladdade ord: leende, kyss, artighet, kärleksakt, kram.

Styrka: chock, skrik galning, shit, fan, skrik, skriket, skrika kärring, helvete, pucko.

Känsla: leende, tår, tårarna, kärleksakt, chock, begravning, skrik, kyss, kram.

Neutral: möss, sidan, halsen, middag, kaffe, barnet, par, änden, kuddar, golvet.

Värde

Siffrorna visar att en stor majoritet av de värdeladdade orden har en negativ laddning. Av alla kategorier är även värdeladdningen den största, bortsett från kategorin *neutral*. Det finns sammanlagt 52 värdeladdade ord i de analyserade sidorna, varav 45 är negativt laddade, och 7 positivt laddade. Den andel - av det totala antalet substantiv – som är värdeladdade är 3.1%, varav 2.68% är negativt laddade, och 0.42% positivt laddade. Värdeladdning är den stilvalör som förekommer frekventast, med en stor marginal.

Styrka

De ord som uttrycker styrka är oftast de som även uttrycker värde, till exempel: *stanken*, *kärring*, *helvete*, i många fall även känsla: *chock*, *hänryckning* m.m.. De negativt och känsloladdade orden är de som överlag mest frekvent även uttrycker styrka. Det finns endast mycket få fall där ett ord uttrycker styrka utan att vara antingen känsloladdat eller värdeladdat. Styrkan ser ut som att användas kompletterande, för att ge ytterligare eftertryck till de ord som är värde- eller känsloladdade. Det finns sammanlagt 19 ord laddade med styrka i det analyserade materialet. Andelen ord laddade med styrka av det totala antalet substantiv är 1.13%.

Känsla

Den kategori som omfattar känsloladdade ord har det minsta antalet ord. Det finns sammanlagt endast 12 substantiv i den här kategorin. Andelen känsloladdade ord utgör 0.71% av antalet substantiv som förekommer i analysmaterialet. *Känsla* används alltid tillsammans med värdeladdningen. Eftersom det förekommer ett sådant lågt antal positivt laddade ord – ett lägre antal än vad som förekommer i kategorin *känsla* – används denna stilvalör oftast tillsammans med negativt laddade ord.

Sammanfattning

Det finns relativt stora skillnader mellan de olika stilvalörerna. Det förekommer en 1.87% skillnad mellan kategorierna *värdeladdning* och *styrka*, och en 0.48% skillnad mellan *styrka* och *känsla*. Procentskillnaden mellan kategorierna värdeladdning och styrka är större än den andel som – separat – utgörs av både *styrka* och *känsla*. I stort sett förekommer ingen av dessa stilvalörer särdeles frekvent, med ett undantag som är *värde*, specifikt *negativ värdeladdning*. Detta beror troligen på författarens personliga författarstil.

2.2 Den nya människan - dystopi

I tabell 2 redovisas fördelningen av substantiven i undersökningens olika kategorier, och den fullständiga siffran av de analyserade sidornas samtliga substantiv.

Tabell 2 - Den Stilistiska fördelningen av substantiven i *Den nya människan*

	Värde	Styrka	Känsla	Neutral	Total
Antal	NEG:61 POS:23	50	47	1161	1253
Andel	NEG:4.87% POS:1.84%	3.99%	3.75%	92.66%	100,00%

Exempel:

Negativt värdeladdade ord: mardrömmen, minfält, blodspengar, judaspengar, skrikande, besväret, lögn, bristerna, slakt, ångest, skrik, raseri, ilskan, tårarna, sveket, bråk.

Positivt värdeladdade ord: kärlek, glädje, lyckorus, honey, leende, trygghet, hjältar, förlåtelsen, smekningar, sweetie, darling.

Styrka: mardrömmen, blodspengar, judaspengar skrikande, slakt, skrik, raseri, ilskan, sveket.

Känsla: mardrömmen, raseri, ilskan, tårarna, sveket, kärlek, glädje, lyckorus, leende, trygghet, ångest, sweetie, darling, skrikande, sveket.

Neutral: gångarna, arbetsplats, mobiltelefoner, spelen, folk, vagnen, prat, undersida.

Värde

I DNM förekommer negativt laddade ord frekventare än de positivt laddade. Orden som denna författare använder är mycket uttrycksfulla, och därför ser vi stora siffror i de kvantitativa resultaten, vilket även troligen är anledningen till att ord med en positiv laddning förekommer frekventare. Av de 84 värdeladdade orden som förekommer i analysmaterialet är 23 positivt laddade, och 61 negativt laddade. Av alla substantiven i analysmaterialet är hela 6.71% av dem värdeladdade. 4.87% negativt laddade och 1.84% positivt laddade.

Styrka

Även ord som uttrycker styrka är frekvent förekommande i denna text, då de kvantitativa resultaten visar att det inte är någon mycket stor skillnad mellan förekomsten av de negativt laddade orden, vilket är den kategori med de högsta siffrorna, och de ord som är laddade med styrka. Det förekommer 50 substantiv som är laddade med styrka i analysmaterialet, och av alla substantiv är detta 3.99%.

Känsla

Siffran som visar känsloladdade ord som förekommer i verket är som kategorin *styrka* mycket hög. Liksom den höga siffran i kategorin styrka kan vi se att författaren inte använder sig av särdeles implicita strategier i skapelsen av händelser och litterära figurer i sitt verk. Det förekommer 47 känsloladdade ord, och detta är 3.75% av alla substantiven i analysmaterialet.

Sammanfattning

I DNM förekommer det mycket höga siffror i alla kategorier. Detta beror troligen på författarens personliga författarstil, och tyder nödvändigtvis inte på att innehållet är känsloladdat, eller av en värdeladdad karaktär. Det är endast en mycket liten skillnad mellan siffrorna som framställts i kategorierna *känsla* och *styrka*, då det endast finns 3 fler ord som är laddade med styrka än vad det finns känsloladdade ord. Det finns dock en större skillnad mellan styrka och värdeladdning, som skiljer sig med 2.72%. Vilket gör kategorin *värdeladdning* till den största.

2.3 Till offer åt Molok - kriminalroman

I tabell 3 redovisas fördelningen av substantiven i undersökningens olika kategorier, och den fullständiga siffran av de analyserade sidornas samtliga substantiv.

Tabell 3 - Den Stilistiska fördelningen av substantiven i *Till offer åt Molok*

	Värde	Styrka	Känsla	Neutral	Total
Antal	NEG:40 POS:17	31	32	1161	1228
Andel	NEG:3.26% POS:1.38%	2.52%	2.61%	94.54%	100,00%

Exempel:

Negativt värdeladdade ord: Grannkärningen, barnamörderskor, krake, stöld, brott, mordet, inbrott, skräck, ilskan, dumheter, kuk, hämnd, brottslingar, smutslitteratur, kuksugare, hora, smärta, svartsjuka.

Positivt värdeladdade ord: sagoportar, stillhet, leende, kärlekar, förståelse, glädje, kärlek, sötma, kysst, bönesvar.

Styrka: grannkärningen, barnamörderskor, skräck, ilska, kuk, smutslitteratur, kuksugare, hora.

Känsla: skräck, ilskan, svartsjuka, leende, kärlekar, glädje, kärlek, förståelse.

Neutral: bidrag, bokhyllan, stund, flicka, ögon, skolsal, blick, disponenten, papper.

Värde

På grund av att detta är en kriminalroman så förekommer ord relaterade till brott frekvent. Dessa ord kategoriseras som negativt laddade trots att de kan ses som urladdade på grund av sammanhanget de används i. Kriminalterminologin används i professionella sammanhang, därmed har de inte samma eftertryck som om de skulle förekomma i ett sammanhang av en mer personlig karaktär. Värdeladdningen är den största kategorin med ett hyfsat stort marginal. Det finns 57 värdeladdade ord sammanlagt, varav 40 är negativt laddade, och de återstående 17 positivt laddade. Av det antal substantiv som finns i det analyserade materialet, är procentsumman de värdeladdade orden utgör sammanlagt 4.64%. 3.26% för det negativt laddade orden, och 1.38% för de positivt laddade orden.

Styrka

Styrka är den minsta kategorin som utgörs av stilvalörer, men skiljer sig endast kvantitativt sett från kategorin *känsla* med 1 ord. . Antalet ord som är laddade med styrka i det analyserade materialet är 31. Andelen dessa ord utgör av den totala summan substantiv är 2.52%.

Känsla

Flera av de känsloladdade orden som förekommer i analysmaterialet är positivt laddade. Trots att majoriteten av dem fortfarande negativt laddade, så är det höga antalet positivt känsloladdade ord något som skiljer TOM från de andra verken i denna undersökning. Det finns 32 känsloladdade ord i analysmaterialet, detta är endast, kvantitativt sett, 1 ord mer än vad det fanns styrkeladdade ord. Andelen som de känsloladdade orden utgör av den totala summan substantiv är 2.61%.

Sammanfattning

Den största kategorin är värdeladdade ord. Det går dock att argumentera för att det finns vissa kvalitativa skillnader bland vissa av de negativt laddade substantiven i TOM som skiljer sig från de andra verken i denna undersökning. Flera av de negativt laddade orden som används tillhör en kriminalterminologi. Det enda som skiljer denna från andra yrkesterminologier är troligen att den har med brott att göra, vilket ger den en negativ laddning. Bortsett från de värdeladdade orden finns det nästan samma antal ord i de kategorier som utgörs av stilvalörer.

2.4 Levande och döda i Winsford - kriminalroman

I tabell 4 redovisas fördelningen av substantiven i undersökningens olika kategorier, och den fullständiga siffran av de analyserade sidornas samtliga substantiv.

Tabell 4 - Den Stilistiska fördelningen av substantiven i *Levande och döda i Winsford*

	Värde	Styrka	Känsla	Neutral	Total
Antal	NEG:28 POS:8	22	21	1222	1268
Andel	Neg:2.2% POS:0.63%	1.73%	1.65%	96.37%	100,00%

Exempel:

Negativt värdeladdade ord: våld, vansinne, äckel, våldtäkten, helvete, övergrepp, sammanbrott, hinder, illusioner, otrohetsaffär, irritation, mordet, kakofoni, problem, olyckshändelse.

Positivt värdeladdade ord: entusiasm, lättnad, tacksamhet, optimism, optimism, optimism, älskare, leende.

Styrka: våld, vansinne, äckel, våldtäkten, helvete, sammanbrott.

Känsla: äckel, sammanbrott, irritation, entusiasm, lättnad, tacksamhet, optimism, optimism, optimism, leende.

Neutral: havet, skokartonger, eld, näsan, taket, bunker, historia, sanden, boken.

Värde

Värde är den kategori med det högsta antalet substantiv. Det finns sammanlagt 36 värdeladdade substantiv i analysmaterialet. Andelen värdeladdade ord av de insamlade substantiven är 2.83%. Av de värdeladdade orden finns det flest ord som är negativt laddade. Det finns 28 negativt laddade ord, och endast 8 som är positivt laddade. Dessa underkategorier utgör 2.2% respektive 0.63% av alla de substantiv som finns i den analyserade texten.

Styrka

Som i TOM utgörs skillnaden i antalet mellan *styrka* och *känsla* av endast 1 ord. *Styrka* är den större av de två kategorierna med 22 ord. Andelen av det totala antalet substantiv i analysmaterialet är 1.73%. Inga av procentsatserna i detta verk är särdeles höga. Det är endast STJ som överlag har fler lägre procentsatser.

Känsla

Eftersom det finns mycket få positivt laddade ord i detta verk är majoritet av de känsloladdade orden även negativt laddade. Det finns fler än dubbelt så många känsloladdade ord än det finns av de som är positivt laddade. Det förekommer 21 känsloladdade ord i analysmaterialet, och detta utgör 1.65% av alla substantiv.

Sammanfattning

Siffrorna som visar styrka, känslor, och negativt laddade ord har inte särskilt ofta några stora skillnader mellan sig. Detta gäller särskilt känsla och styrka. Eftersom det endast är 42 substantiv i det analyserade materialet som har stilvalörer betyder det att de ofta används tillsammans, då det finns 26 värdeladdade ord, 22 styrkeladdade och slutligen 21 känsloladdade. Procentsatserna är inte särdeles höga i någon av stilvalörernas kategorier i jämförelse med TOM och särskilt DNM.

2.5 Jämförelse – dystopi

I tabell 5 sammanställs resultaten för fördelningen av substantiven i båda de dystopiska verken i undersökningens kategorier.

Tabell 5 - Den Stilistiska fördelningen av substantiven i de dystopiska verken

Titel	Värde	Styrka	Känsla	Neutral
STJ (andel)	NEG:45 POS:7 (NEG:2.68% POS:0.42%)	19 (1.13%)	12 (0.71%)	1626 (96.73%)
DNM (andel)	NEG:61 POS:23 (NEG:4.87% POS:1.84%)	50 (3.99%)	47 (3.75%)	1161 (92.66%)

De primära skillnaderna som visar sig mellan DNM och STJ är troligen betingade av författarnas individuella författarstilar, författarna använder stilvalörerna olika frekvent, och dessa skillnader är inte nödvändigtvis betingade av innehållet. DNM:s författare använder ett mycket högt antal stilvalörer i sitt skönlitterära verk. I motsättning till detta finns STJ:s författares implicita och subtila strategier med ett mycket lågt antal stilvalörer. Särskilt i kategorierna *styrka* och *känsla*.

En likhet som går att finna är bland annat det faktum att det används fler negativt än positivt laddade ord. Kategorin som omfattar de positivt laddade orden är å andra sidan mycket liten. Dock utgör de positivt laddade orden i DNM en mycket större andel av det totala antalet substantiv i analysmaterialet än vad de gör i STJ. De negativt laddade orden i DNM utgör också en mycket större andel av alla substantiv i sitt verk än vad de negativt laddade orden i STJ gör. Denna skillnad är dock inte lika stor som den mellan de positivt laddade orden. Detta följer mönstret man kan se i alla de övriga kategorierna som utgörs av stilvalörer – det finns fler av dem i DNM.

Mycket stora skillnader finns mellan de två författarnas användning av ord som uttrycker både styrka och känsla. En del av skillnaderna utgörs av det som nämns ovan – individuella författarstilar. DNM:s författares tendens att frekvent använda mycket explicita ord, vilket är den direkta motsatsen till de skrivstrategier som STJ:s författare använder sig av – antingen medvetet eller omedvetet – med substantiven. Skillnaderna som finns i antalet stilvalörer leder till att det förekommer fler ord i DNM där *styrka* och *känsla* används tillsammans. Det finns därmed fler starka känsloladdade ord i DNM än i STJ.

Sammanfattningsvis går det att se stora individuella författarstilskillnader mellan författarna, trots detta finns det även likheter – som att det finns fler negativt än positivt

laddade ord - som troligen är betingade av verkens genretillhörighet. Dock är detta svårt att fastslå, då det finns sådana markerade individuella författarstilskillnader, men någon klart avgränsad slutsats angående genrebetingade stilvalörer dras inte förrän denna undersökningens sista kapitel. Bortom de individuella författarstilskillnaderna är detta även två mycket olika böcker trots att båda tillhör dystopigenren. Dystopigenren är ett mycket brett begrepp, och även om det handlar om någon katastrof kan de utspela sig mycket annorlunda.

2.6 Jämförelse – kriminalroman

I tabell 6 sammanställs resultaten för fördelningen av substantiven i båda kriminalromanerna i undersökningens kategorier.

Tabell 6 - Den Stilistiska fördelningen av substantiven i kriminalromanerna

Titel	Värde	Styrka	Känsla	Neutral
TOM (andel)	NEG:40 POS:17 (POS:3.25% NEG:1.38%)	31 (2.52%)	32 (2.61%)	1161 (94.54%)
LDW (andel)	NEG:28 POS:8 (POS:2.2% NEG:0.63%)	22 (1.73%)	21 (1.65%)	1222 (96.37%)

Båda kriminalromanerna har en högre andel negativt laddade ord i jämförelse med positivt laddade ord. Det går att argumentera att vissa av de ord som förekommer i TOM delvis är urladdade på grund av att dessa ord tillhör en yrkesterminologi. En terminologi som endast får den negativa laddningen på grund av att den berör mord och annan – möjligen mycket grov – brottslighet. Om man sedan också skulle analysera hur substantiven, och stilvalörerna, förhåller sig till andra språkliga nivåer är det möjligt att denna terminologi inte har en lika stor inverkan på stilen i stort sett, på grund av de de litterära figurerna som är yrkespersoner inom kriminologi, har ett mycket opersonligt och professionellt förhållningssätt till dessa ord och det de betecknar.

TOM innehåller i jämförelse med LDW fler ord som är laddade med *känsla* och *styrka*, de utgör även en större andel av verkets substantiv i TOM än vad de gör i LDW. I LDW används styrka och känsla huvudsakligen i syfte att förstärka eller känsloladda negativt laddade ord, till exempel *äckel* och *chock*. I TOM är de känsloladdade orden i jämförelse med LDW frekventare positivt laddade, precis som de ord som är laddade med *styrka*.

Förekomsten av ord laddade med *känsla* och *styrka* kan skilja sig mycket åt endast mellan olika kapitel i samma bok om den följer olika litterära figurer, beroende på vilken funktion de uppfyller i berättelsen.

Det är relativt stora skillnader i hur frekvent dessa författare använder sig av stilvalörerna *värde*, *styrka* och *känsla*, och detta ser ut att delvis bero på författarnas individuella författarstilar, men möjligtvis även verkens innehåll. Faktumet att TOM har ett högre antal negativt laddade ord är en av de saker som troligen kan tillskrivas de individuella författarsstilskillnaderna.

Likheterna mellan kriminalromanerna är för det första att i båda verken förekommer det ungefär lika många känsloladdade ord, som ord laddade med styrka. I TOM finns det endast ett ord mer som är känsloladdat, än vad det finns ord som är laddade med styrka, och motsatsen finner man i LDW. För det andra så går det att se att båda verken använder sig av fler negativt laddade än positivt laddade ord. Detta kan förklaras av det faktum att båda verken rör sig om en typ av tragedi – mord, vilket i tur är betingat av genren. Bortom detta finns det inte särskilt markerade likheter. Medan båda verken har ungefär lika många substantiv per sida i genomsnitt, så finns det stora skillnader i användandet av de stilvalörer som undersöks.

Sammanfattningsvis finns det flera skillnader, men inte särdeles många likheter. Trots att båda dessa böcker marknadsförs som kriminalromaner, så är de i grunden två mycket olika böcker. Det är troligen inte endast genren som betingar dessa skillnader utan också författarnas individuella författarstilskillnader. Trots det höga antalet skillnader finns det ändå likheter som kan förklaras av genren, eftersom båda rör sig om ett tragiskt ämne – mord. Det är dock viktigt att notera att de litterära figurernas förhållningssätt till detta ämne är mycket annorlunda.

2.7 Jämförelse – dystopi med kriminalroman

I tabell 7 redovisas sammanställningen av samtliga resultat som visar den stilistiska fördelningen av substantiv in i undersökningens kategorier.

Tabell 7- Sammanställning av den stilistiska fördelningen: dystopi och kriminalromaner

Titel	STJ	DNM	TOM	LDW
Värde (andel)	NEG:45 POS:7 (NEG:2.68%	NEG:61 POS:23 (NEG:4.87%	NEG:40 POS:17 (POS:3.25%	NEG:28 POS:8 (POS:2.2%

	POS:0.42%)	POS:1.84%)	NEG:1.38%)	NEG:0.63%)
Styrka (andel)	19 (1.13%)	50 (3.99%)	31 (2.52%)	22 (1.73%)
Känsla (andel)	12 (0.71%)	47 (3.75%)	32 (2.61%)	21 (1.65%)
Neutral (andel)	1626 (96.73%)	1161 (92.66%)	1161 (94.54%)	1222 (96.37%)
Total	1681	1253	1228	1268

Likheterna som finns mellan båda kriminalromanerna och dystopierna är det faktum att alla verk innehåller fler negativt laddade än positivt laddade ord. Trots detta finns det relativt stora skillnader mellan författarnas användning av värdeladdning. I dessa verk rör sig berättelserna primärt runt en typ av tragedi. I kriminalromanerna är det huvudsakligen mord, och i dystopierna rör det sig om ett större samhällsproblem, eller en katastrof. Så sett är detta resultat logiskt, och det kan argumenteras att denna företeelse går att spåra tillbaka till de skönlitterära verkens genre.

Det går att se mycket stora individuella författarstilskillnader mellan DNM och STJ, såväl som mellan LDW och TOM. Medan individuella författarstilar mellan författarna är något som måste förväntas kan det problematisera eventuella slutsatser när de är så stora tillsammans, och när man arbetar efter ett begränsat analysmaterial, då det inte alltid är entydigt vad som är den individuella författarstilen och vad som eventuellt är betingat av verkets genretillhörighet – om det går att påstå att det finns något sådant. Trots detta går det att se mönster i användandet av de stilvalörer som valts för denna undersökning, som det ovannämnda faktumet att alla verk innehåller fler negativt än positivt laddade ord, och formuleringen av en förklaring till detta kan motiveras av genren.

En likhet mellan alla verken bortsett från STJ är att både *känsla* och *styrka* tenderar att användas lika mycket av författarna. I både TOM och LDW är skillnaden mellan dessa siffror endast att en av dem används en gång mer än den andre, det vill säga att i TOM används känsla endast en gång mer än styrka, och i LDW styrka endast en gång mer än känsla. Skillnaden är en aning större i DNM med förekomsten av tre ytterligare känsloladdade ord i jämförelse med styrka, men procentmässigt gör detta ingen större skillnad på grund av det högre antalet stilvalörer som förekommer i DNM i jämförelse med både LDW och TOM. I STJ går det att se en mycket större skillnad mellan dessa siffror.

Bortsett från i STJ används det ungefär lika många substantiv i de analyserade sidorna tillhörande alla återstående verk. Den stora skillnaden som finns i STJ kan antingen bero på författarens individuella författarstil – att han helt enkelt tenderar att använda fler substantiv

-, eller formateringen av sidorna. Bortsett från de stora likheterna som går att se mellan det övergripande användandet av substantiv speglar inte denna likhet skillnader eller likheter i användandet av stilvalörer. Detta görs mycket tydligt då det verk som har det minsta antalet substantiv - TOM - trots detta innehåller ett högre antal av de eftersökta stilvalörerna än det verk som har flest substantiv – STJ. Samma sak går att se i de två återstående verken – DNM och LDW- att även i det fallet används de eftersökta stilvalörerna frekventare i det verk som har det minsta antalet substantiv.

Sammanfattningsvis finns det likheter mellan användandet av stilvalörer i substantiv mellan kriminalromanerna och de dystopiska verken. Detta kan möjligtvis bero på att både kriminalromaner och dystopier vanligtvis berör ett tragiskt ämne – mord eller andra våldsamma handlingar i kriminalromanerna, och en samhällskollaps eller en samhällskatastrof i dystopierna. Det finns även flera olikheter, såsom att antalen ord som kvantitativt sett skiljer *styrka* och *känsla* från varandra är mycket få i kriminalromanerna. Det finns även få ord som skiljer dessa värden från varandra i DNM, dock fler än vad som finns i kriminalromanerna. I STJ är skillnaderna mellan dessa värden mycket större.

3. Avslutande diskussioner

I denna del formuleras slutsatser i diskussioner om de resultat som framställts i tidigare delar. Alternativa förklaringar till de slutsatser som bedöms vara troligast kommer även att presenteras i syfte att öka undersökningens validitet. Bortom att endast formulera slutsatser och föra en diskussion kring dessa kommer även problem som uppstod under undersökningen att diskuteras, och hur dessa eventuellt kan skada resultatens validitet. Sammanfattningsvis är denna dels syfte att vara ett heltäckande slutstycke där alla lösa trådar binds samman.

3.1 Individuell författarstil

De stora individuella författarstilskillnaderna är troligen det som problematiserar denna undersökning i högst grad. Det gör det svårt att påstå att ett visst användande av dessa stilvalörer är ett karaktärsdrag för en viss genre. För att på ett effektivt sätt motverka detta problem skulle det behövas ett större analysmaterial – inte ytterligare sidor, utan ytterligare skönlitterära texter att ta dem från. Därmed går det med säkerhet att fastslå att för att komma

fram till mer definitiva slutsatser behövs ett bredare sortiment analysmaterial för att utjämna de resultat som de individuella författarstilskillnaderna skapar, och från ett större informationsförråd analysera de skillnader och likheter som går att finna.

Trots hindret som de individuella författarstilskillnaderna skapar finns det återkommande mönster i författarnas användande av de eftersökta stilvalörerna som går att spåra till genren, vilket jag återkommer till senare i undersökningen. Det vill säga att medan de individuella författarstilskillnaderna skapar ett hinder som är svårt att gå förbi med ett begränsat analysmaterial som i detta fall går det att framföra argument att vissa av de siffror som kom fram ur den kvantitativa analysen är betingade av genren.

3.2 Samspelande stilvalörer

Stilvalörerna samspelar på mycket olika sätt, och beroende på hur de samspelar gör de mycket olika intryck på texten. Om en text, som till exempel TOM, har många ord som uttrycker styrka spelar det en mycket stor roll ifall den används med en positiv eller negativ laddning, då styrka ofta används på ett kompletterande sätt och inte är en beskrivning av ordets grundläggande karaktär. I de dystopiska verken används styrka överlag med negativt laddade ord. Detta är även fallet för LDW, som innehåller mycket få positivt laddade ord, men å andra sidan är det inte fallet för TOM där styrka frekventare används med positiv värdeladdning i jämförelse med alla de återstående skönlitterära verken som används i denna undersökning.

Känsla samspelar med värdeladdning, vilket resulterar i negativt eller positivt värdeladdade känslor. Exempel på detta är *lycka* som både är positivt laddad, och laddad med känsla, eller *lidande* som både är negativt laddad såväl som laddad med känsla. Om ett ord är känsloladdat innehar det även en värdeladdning. Den enda av de stilvalörer som används i denna undersökning som regelbundet används fristående är värde, det finns alltså inte många ord som endast är laddade med styrka eller känsla, men många som endast är laddade med positivt eller negativt värde.

3.3 Värde

Det är genom analysen av värde det starkaste mönstret visar sig. Alla skönlitterära verk i denna undersökning har uteslutande fler negativt laddade ord i förhållande till positivt

laddade ord. Trots att detta inte är uteslutande för de dystopiska verken är det mycket troligt att detta är en stilvalör som delas med majoriteten av de verk som tillhör den dystopiska genren på grund av denna genres negativa karaktär. Med tanke på hur dystopi som en skönlitterär genre beskrivs ovan, och hur de kvantitativa resultaten i denna undersökning ser ut, är det inte långsökt att påstå att de texter i denna genre som har fler positivt än negativt laddade ord troligen avviker från normen. Utgående från genrebeskrivningen för kriminalromaner är det även logiskt för dem att ha fler negativt laddade ord, men inte till samma utsträckning som betingas av en vidsträckt samhällskollaps.

Angående de negativt laddade orden i kriminalromanerna, särskilt i TOM, finns det en del kvalitativa skillnader. Som det nämns i ovanstående delar kan vissa negativa ord i TOM uppfattas som urladdade på grund av att de tillhör en yrkesterminologi som får den negativa laddningen på grund av det sammanhang det används i. I de dystopiska verken, såväl som i LDW, tenderar dessa ord att beteckna något som berör de litterära figurerna personligen. I TOM, som troligen är den kriminalroman som ligger närmre normen för dess genre, huvudsakligen på grund av dess fokus på kriminologi, tenderar de negativa orden att beteckna något som inte berör på en personlig nivå, på grund av den vanligtvis, opersonliga och professionella relation yrkespersonerna har till det som ordet betecknar.

3.4 Styrka och känsla

Det är svårt att fastslå om stilvalörerna *styrka* och *känsla* har ett visst användande inom dystopigenren, då anmärkningsvärda likheter i användandet mellan dessa stilvalörer går inte att finna. Därmed är slutsatsen att isolerade säger stilvalörerna *känsla* och *styrka* inget, men som undersökningen har visat hänger mycket på värdeladdningen, och när ett verk har fler negativt än positivt laddade ord är det även troligast att både styrka och känsla används frekventast i förhållande till den mest frekventa värdeladdningen. Vad detta säger om styrka och känsla är att då de sällan används fristående används de frekventast med den stilvalör som funktionerar bäst separat från de andra, och på samma gång används mycket frekvent, vilket i detta fall är värdeladdning. I kriminalromanerna är antalen för känslö- och styrkoladdade ord mycket balanserade. I både TOM och LDW skiljer sig *styrka* och *känsla* med endast ett ord.

Medan slutsatsen om styrkans och känslans användning kan dras under samma linje, på grund av värdeladdningens dominanta roll i dynamiken mellan dessa stilvalörer, är deras

funktioner annorlunda. Styrka har en kompletterande funktion, den förstärker intrycket ett ord skapar. Den förstärker både *känsla* och *värde*, så på detta sätt är denna stilvalör underordnad även känsla, såväl som värdeladdning. Känsla är å andra sidan ett mer avgörande karaktärsdrag för ett ord. Styrka har ingen större effekt vid de få tillfällen den används utan känsla eller värdeladdning, eller ifall känslan och värdeladdningen är tvetydig.

3.5 Slutsatser

Syftet med denna undersökning är att ta reda på om det går att fastslå att ett urval av böcker i dystopi- och kriminalromangenren uppvisar något särskilt kvantitativt användande av stilvalörer i ordklassen *substantiv*. Den frågeställning som användes är följande: 1, Finns det frekvenskillnader och likheter i användningen av stilvalörer i ordklassen *substantiv* mellan de skönlitterära verk som analyserats? 2, Går det att fastslå hur användningen av stilvalörer i ordklassen *substantiv* betingas av de dystopiska verkens, och kriminalromanernas genre? Sammanfattningsvis finns det både likheter och skillnader i användandet av stilvalörer i ordklassen *substantiv*, ett exempel på en likhet är den kategori som omfattar negativt laddade ord är störst i samtliga verk, men det går dock inte att fastslå om detta är betingat av verkens genrer med det begränsade material som används. Hypotesen för denna undersökning var att att en större användning av alla de eftersökta stilvalörerna förväntades i de dystopiska texterna, men de kvantitativa resultaten visar att detta inte är fallet.

Resultaten pekar mot att ett högre antal negativt än positivt laddade ord i användning är en företeelse betingad av genren. För det första definieras genren *dystopi* som att vara av en negativ karaktär, och att en *dystopi* är motsatsen till en *utopi* som i tur definieras som ett idealsamhälle. Anledningen till denna slutsats kan även motiveras av innehållet av de dystopiska verken som kan spåras tillbaka till genren. Flera av de händelser som de negativt laddade orden betecknar är även de händelser som gör det möjligt för verken att marknadsföras som dystopi, som cyberattacken som stänger ner alla elektroniska apparater i STJ som leder till en samhällskollaps, och den nya människans våldsamma handlingar i DNM. Denna slutsats ligger inte i stark kontrast till kriminalromanerna, då även de har fler negativt än positivt laddade ord, men även i deras fall är det resultatet delvis förväntat då alla verken i denna undersökning rör sig om någon typ av tragedi.

Utifrån kriminalromanens genredimension finns det en stor möjlighet att ett stort antal negativt laddade ord är en norm även för denna genre. Skillnaden mellan kriminalromaner

och dystopiska verk är att tragedin sker på en större samhällig skala i de dystopiska verken. Et mord eller ett annat våldsamt brott betingar negativt laddade beskrivningar, eller beteckningar, men detta påverkar inte alltid de litterära figurer som står i fokus personligen. Särskilt om de har ett professionellt förhållningssätt det tragedin. Detta kan även påverka de negativt laddade substantiv som förekommer på ett kvalitativt sätt.

Ett visst användande av *känsla* eller *styrka* i de dystopiska verken kan oftast endast ses i deras användning i förhållande till värdeladdning. Det finns inte tillräckligt med underlag för att påstå att de som isolerade stilvalörer används på sätt som är betingade av genren, med det går att påstå att ett verk som innehåller fler negativt än positivt värdeladdade ord troligen också har fler negativt känsloladdade ord och även starkt negativt laddade ord än positivt. Denna slutsats bygger på en princip som går att applicera i alla verk som används i denna undersökning, och skönlitterära verk i allmänhet.

I samtliga av kriminalromanerna är användandet mellan *styrka* och *känsla* mycket balanserat. Det är endast ett ord som skiljer dessa kategorier åt i både TOM och LDW. Det finns inget som tyder på att detta pekar mot en genrenorm, eftersom det endast är två verk, därför inte tillräckligt representativa. Det finns inte heller tidigare undersökning att referera till för att formulera en förklaring för denna företeelse.

Litteraturlista

Referenser

Cassirer, Peter 1970: *Deskriptiv stilistik. En begrepps- och methodsdiskussion*. Göteborg: Almqvist & Wiksell.

Cassirer, Peter 2003: *Stil, stilistik & stilanalys*. Stockholm: Natur och Kultur.

Lagerholm, Per 2015: *Stilistik*. Lund: Studentlitteratur AB.

Ljungquist, Sarah 2001: *Den litterära utopin och dystopin i Sverige 1734-1940*. Södertälje: Gidlunds förlag.

Elektroniska referenser

Oxford English dictionaries: *Dystopia*.

[Http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/dystopia](http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/dystopia) (hämtad 2015-12-01)

Nationalencyklopedin: *kriminalroman*.

[Http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/kriminalroman](http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/kriminalroman) (hämtad 2016-01-27)

Material

Bermann, Boel 2014: *Den nya människan*. Falun: Kalla Kulor.

Larsson, Åsa 2013: *Till offer åt Molok*. Falun: Bonnier Pocket.

Nesser, Håkan 2014: *Levande och döda i Winsford*. Falun: Mån-pocket.

Wilderäng, Lars 2015: *Stjärnklart*. Falun: Ponto Pocket.

Kim Larsson

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se